

Wprowadzenie religii do szkół: Zd.odr. do OTK'91

Autor tekstu: **Czesław Bakalarski**

(...) Nie można zgodzić się z twierdzeniem, że instrukcje nie naruszają praw i wolności obywateli, ponieważ określają jedynie warunki organizacyjne do nauczania jednego z przedmiotów w szkole i że ściśle biorąc religia nie jest w ogóle przedmiotem nauczonym przez szkołę.

Przede wszystkim religia jest przedmiotem nauczonym w szkole i przez szkołę, skoro w szkole się odbywa, wchodzi w normalny rozkład zajęć, a katecheci na pełnych prawach są członkami rad pedagogicznych. Poza tym przecież nawet w państwowych przedszkolach jest wprowadzone nauczanie religii, gdzie nie ma wykazu przedmiotów nauczania.

Minister może, adresując swą instrukcję do dyrektorów szkół, ustalać program nauczania, nie może jednak w takiej instrukcji zobowiązać rodziców i opiekunów do składania oświadczeń co do uczęszczania dziecka na lekcje religii, bo to już nie jest sprawa programu nauczania. Wkracza bowiem w sferę praw i wolności obywatelskich, do czego upoważniony jest jedynie Parlament.

Większość najistotniejszych postanowień instrukcji wkracza w materię ustawową, bądź też wprost te ustawy narusza, stanowiąc odmiennie od tych uregulowań ustawowych. (...)

Nie można w żadnym wypadku zaakceptować poglądu, jakoby ta ustawa [z 15 VII 1961 - przyp.] pochodząca z innego okresu społeczno-politycznego obecnie nie obowiązywała. Dopóki ustawa ta nie została uchylona, tego rodzaju pogląd jest zaprzeczeniem zasady wyrażonej w art. 1 Konstytucji RP, stanowiącym, że Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym. (...)

Art. 10 ust. 1 ustawy z 17 V 1989 o gwarancjach wolności sumienia i wyznania stanowi, że Rzeczpospolita Polska jest państwem świeckim, neutralnym w sprawach religii i przekonań. Z kolei art. 20 ust. 2 tejże ustawy i podobnie brzmiący jego odpowiednik art. 19 ust. 1 powołanej ustawy z 17 V 1989 o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczpospolitej Polskiej stanowią, że nauczanie religii dzieci i młodzieży odbywa się w punktach katechetycznych organizowanych w Kościołach, kaplicach i budynkach kościelnych, a także w innych pomieszczeniach udostępnionych na ten cel przez osobę uprawnioną do dysponowania pomieszczeniami.

Skoro Rzeczpospolita Polska jest państwem świeckim, neutralnym w sprawach religii i przekonań, a instrukcje wprowadzają do szkół właśnie państwowe nauczanie religii z zawieszaniem emblematów religijnych, zresztą „jedynie chrześcijańskich wyznań, odmawianiem przez uczniów modlitwy, to nie można przyjąć, iż jest na odcinku nauki w szkole państwem świeckim i neutralnym w sprawach religii. (...)

Minister Edukacji Narodowej nie może dowolnie dysponować placówkami oświatowo-wychowawczymi, wszak jego obowiązkiem jest przestrzeganie ustawy z 15 VII 1961 o rozwoju systemu oświaty i wychowania, która w art. 2 wyraźnie stwierdza, że całość nauczania i wychowania w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych ma charakter świecki. (...)

Dokładnie rok po przyjęciu przez Sejm ustaw o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego, o gwarancjach wolności sumienia i wyznania oraz o ubezpieczeniu społecznym duchownych Sejm 17 V 1990 r. dokonał zmiany ustawy o rozwoju systemu oświaty i wychowania oraz ustawy — Karta Nauczyciela (Dz.U. nr 34, poz. 197). W powołanej noweli dokonano szeregu istotnych zmian w ustawie z 15 VII 1961 o rozwoju oświaty i wychowania, nie zmieniono jednak art. 2, mówiącego o świeckim charakterze szkoły i innych placówek oświatowo-wychowawczych.

Skoro ustawodawca, którego należy uważać za racjonalnego, nie tak dawno, bo 17 V 1990 wprowadził szereg ważnych zmian do ustawy z 15 VII 1961 to ustawę tę należy oceniać łącznie z tą nowelą. Przy takiej ocenie ustawą późniejszą w stosunku do ustaw z 17 V 1990 okaże się ustawa o rozwoju systemu oświaty i wychowania. (...)

Minister Edukacji Narodowej w obu instrukcjach stwierdził, że wobec nauczycieli religii nie będzie stosowany zawarty w Kartie Nauczyciela przepis, który mówi, że z nauczycielem stosunek pracy rozwiązuje się z końcem roku szkolnego, w którym nauczyciel osiągnął wiek emerytalny. Instrukcją więc stwierdził, że nie będzie stosowany przepis ustawy. Z prawnego punktu widzenia jest to wprost niewiarygodne i wymaga podkreślenia z całą mocą, że tego

rodzaju regulacje nie mogą być w państwie prawnym zaakceptowane jako legalne i konstytucyjne.

Podsumowując tę część wywodów należy stwierdzić, że kwestionowane instrukcje jako nielegalne, wydane bez żadnej podstawy prawnej i wręcz naruszające przepisy prawne, gwałcą także art. 1 Konstytucji, a więc zasadę, że Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, oraz art. 3 Konstytucji, który nakłada na wszystkie organy państwowe obowiązek przestrzegania praw Rzeczypospolitej Polskiej i działania tylko na podstawie przepisów prawa. (...)

Wywód uzasadnienia orzeczenia odnoszący się do prawa międzynarodowego jest wyjątkowo nieprzekonywający. Powołane tam przepisy wcale nie przesadzają o sprzeczności z nimi art. 2 ustawy z 15 VII 1961 o rozwoju systemu oświaty i wychowania. Przepis ten bowiem należy rozpatrywać łącznie z przepisami ustaw z 17 V 1989 o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej i o gwarancjach wolności sumienia i wyznania. Wszak te ustawy, przygotowane zostały przy współdziałaniu Episkopatu Polski, a w preambule do pierwszej z nich stwierdza się, iż ustawa ta została uchwalona przy uwzględnieniu zasad prawa międzynarodowego wyrażonego w powołanych w tej preambule aktach tego prawa, jak Karta Narodów Zjednoczonych, Powszechna Deklaracja Praw Człowieka i in. (...)

Nie można wreszcie pojąć z prawnego punktu widzenia argumentacji końcowej części uzasadnienia, że skoro art. 2 ustawy z 15 VII 1961 o rozwoju systemu oświaty i wychowania jest niezgodny z przepisami prawa międzynarodowego, to należało uznać za zgodną z prawem instrukcję MEN, respektującą to prawo międzynarodowe. (...)

Państwo i Prawo, nr5/91, s.100-101

(Publikacja: 22-07-2002 Ostatnia zmiana: 09-08-2003)

[Oryginał..](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,1346) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,1346>)

Contents Copyright © 2000-2008 Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora.

Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej,

w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl